

ISSN:2251-6018

سال نهم ♦ شماره ی ۸۳ ♦ اردیبهشت ۱۳۹۷ ♦ ماهنامه خبری پژوهشی کلید سلامت

کلید سلامت

در این شماره میخوانید:

- عوامل شناختی مربوط به کشیدن سیگار در میان دانشجویان: استفاده از تئوری مبتنی بر رفتار
- وضعیت انتقال خون در منطقه مدیترانه شرقی
- انگیزه های اهدا خون

به نام خدا

صفحه	عنوان
۳	عوامل شناختی مربوط به کشیدن سیگار در میان دانشجویان: استفاده از تئوری مبتنی بر رفتار
۴	وضعیت انتقال خون در منطقه مدیترانه شرقی
۵	انگیزه های اهدا خون

کلید سلامت

شماره شاپا: ۶۰۱۸-۲۲۵۱

سال هشتم - شماره ۸۲
اردیبهشت ماه ۱۳۹۷

صاحب امتیاز و مدیر مسئول:
دکتر کامران باقری لنگرانی، رئیس مرکز تحقیقات سیاستگذاری سلامت

سر دبیر:
دکتر مریم کاظمی، دکتر احمد کلاته ساداتی

اعضای هیأت تحریریه:
دکتر محمود نجابت، دکتر حسن جولایی، دکتر سولماز قهرمانی،
دکتر مجید فروردین، دکتر نجمه مهارلویی

همکاران این شماره:
دکتر مریم کاظمی

طراحی و صفحه آرایی:
فرحناز ایزدی

عوامل شناختی مربوط به کشیدن سیگار در میان دانشجویان: استفاده از تئوری مبتنی بر رفتار

Cognitive factors related to cigarettes smoking among college students: An application of theory of planned behavior

Jalilian, F.Joulaei, H.Mirzaei-Alavijeh, M.Samanezhad, B.Berimvandi, P.Matin*, B. K.Mahboubi, M.

سیگار در جوانان دانشگاهی می‌شود، اهمیت ویژه‌ای دارد. روش مطالعه:

- مطالعه‌ای مقطعی روی ۶۲۰ دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در غرب ایران به صورت روش انتخابی اتفاقی خوشه‌ای انجام گرفته شده است.

- از شرکت‌کنندگان در مطالعه مجموعاً دو گروه سؤال پرسیده شده است. گروه اول اطلاعات دموگرافیک آن‌ها و گروه دوم در مجموع هدفه مورد مربوط به چهار ساختار اصلی تئوری مبتنی بر رفتار.

- اعتباریابی پرسش‌نامه ابتدا به صورت پایلوت در سی نفر از دانشجویان بررسی شده است.

مطالعه حاضر چه اطلاعاتی را به دانش موجود اضافه می‌کند؟

- میانگین سنی دانشجویان ۲۲/۱۹ سال بین ۱۸ تا ۲۴ سال بوده است. ۴۲.۱ درصد دانشجویان پسر و ۵۷.۹ درصد آن‌ها دختر؛ ۱۴.۱ درصد متأهل و ۸۵.۹ درصد مجرد بوده‌اند و والدین ۴.۵ درصد آن‌ها طلاق گرفته بودند؛ ۱۱.۶ درصد دانشجویان اعلام کرده‌اند که سابقه مصرف سیگار دارند؛

- ۳.۳ درصد دانشجویان اعلام کرده‌اند که مصرف روزانه سیگار دارند؛

- میانگین سن شروع سیگار کشیدن ۱۷.۶۲ سال بوده است؛

- از میان ساختارهای تئوری مبتنی بر رفتار، عامل هنجار ذهنی **OR: ۱,۳۶۱** و بعد از آن نگرش **OR: ۱,۰۴۱** بیشترین تأثیر را بر کشیدن سیگار نشان داده‌اند؛

- جنسیت مرد **OR: ۲,۹۰۲** و طلاق والدین **OR: ۷,۸۹۷** بیشترین عامل پیشگویی‌کننده‌ی مرتبط با سیگار کشیدن در دانشجویان دانشگاه بوده است.

محدودیت مطالعه:

- روش انجام مطالعه با ارزیابی از طریق پاسخ‌های خوداظهاری شرکت‌کنندگان بوده است که می‌تواند از این بابت محدودیت داشته باشد.

- در این‌گونه مطالعه‌ها احتمال بیاض یادآوری هم وجود دارد که جزو محدودیت مطالعه محسوب می‌شود.

پیشنهادهایی در زمینه‌ی انجام مداخله‌های بعدی لازم:

- انجام مطالعه‌های مداخله‌ای کنترل‌شده‌ی تصادفی برای ارزیابی تأثیرگذاری روش‌های مداخله‌ای آموزشی در تغییر نگرش دانشجویان.

- به‌علت اینکه سوءمصرف مواد، عوارض جبران‌ناپذیری دارد و شروع کشیدن سیگار، افراد را به استفاده از این مواد مستعد می‌کند، اجرای مداخله‌ها در این زمینه به صورت گسترده‌تر در گروه‌های پرخطر بسیار اهمیت دارد.

- باتوجه‌به مؤثر بودن فاکتورهای شناختی و تأثیر قوی هنجار ذهنی افراد و نگرش آن‌ها درباره‌ی سوءمصرف

محل دقیق اجرای طرح: دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در غرب ایران

سال اجرای طرح: ۲۰۱۵

قبل از انجام این تحقیق درباره‌ی موضوع مدنظر چه می‌دانستیم؟

- دود ساطع‌شده از سیگار شامل ۴۰۰۰ نوع ماده است که ۴۰۰۰ نوع ماده است که

چهل‌تای آن برای انسان سرطان‌زاست.

- ۸۰ درصد علل سرطان ریه و ۳۰ درصد کل علل مرگ در دنیا در نتیجه‌ی سیگار کشیدن ایجاد می‌شود.

- مصرف تنباکو علت شناخته‌شده‌ی کنترل‌شده‌ی مرگ است.

- سازمان بهداشت جهانی علت شش میلیون مرگ در سال را در جهان به‌علت مصرف تنباکو می‌داند.

- پیش‌بینی می‌شود تا پایان قرن بیست‌ویکم، یک میلیارد انسان به‌علت کشیدن سیگار بمیرند.

- براساس گزارش مرکز کنترل بیماری‌ها، بیشتر از ۸۰ درصد افرادی که سیگاری هستند، سیگار کشیدن را قبل از ۱۸ سالگی شروع می‌کنند.

- شروع سیگار در سنین کمتر موجب اعتیاد بیشتر به نیکوتین موجود در سیگار و ترک مشکل‌تر آن است.

علاوه‌براینکه شروع کردن سیگار در سنین کمتر تمایل برای ادامه‌ی آن در سنین بالاتر را بیشتر می‌کند، همان‌طور فرد را مستعد رفتارهای پرخطر دیگر و ایجاد مشکل‌های روانی و کاهش سلامت هم می‌کند.

- کسانی که در سنین کمتر سیگار کشیدن را آغاز می‌کنند، بیشتر به هروئین و و ماری‌جوآنا در سنین بزرگسالی اعتیاد پیدا می‌کنند.

- میزان مصرف سیگار در دنیا در بین جوانان بین ۱۴.۲ درصد تا ۳۹ درصد در سراسر جهان متفاوت است.

- در مطالعه‌ای در ایران، ۲۲ درصد جوانان دانشگاه سابقه‌ی مصرف سیگار را اعلام کرده بودند.

- تحقیق‌ها در کشورهای پیشرفته نشان داده که کشیدن سیگار در حال افزایش است و این میزان افزایش در سال‌های اولیه‌ی دانشگاه به‌صورت مشخصی بیشتر از دوره‌های دیگر است.

- شناخت ریسک‌فاکتورهایی که باعث افزایش مصرف

مواد می‌توان برای تقویت شناخت این افراد و برای تأثیرگذاری در هنجار ذهنی جامعه و نگرش دانشجویان از روش‌های آموزشی مختلف و با استفاده از رسانه‌های مختلف آموزشی در تقویت این عوامل تأثیرگذار قدم برداشت.
- با توجه به تأثیر طلاق والدین در این زمینه باید گروه فرزندان طلاق را گروهی پرخطر در نظر گرفت و با ایجاد مراکز مشاوره هم برای والدین و هم برای خود فرزندان احتمال آسیب را در این گروه کاهش داد.

مخاطبان این گزارش و روش اطلاع‌رسانی مناسب به هر کدام:
- رئیس‌ان دانشگاه‌های کشور (با تهیه گزارش و ارائه آن‌ها به دانشگاه‌ها);
- مراکز سیاست‌گذاری سلامت (با ارائه گزارش به مراکز);
- مراکز مشاوره‌ای (با ارائه گزارش).

روز جهانی بدون دخانیات

وضعیت انتقال خون در منطقه مدیترانه شرقی: موفقیت‌ها و چالش‌ها

- تنها دو کشور ایران و امارات متحده عربی موفق به داشتن سیستم انتقال خون با ۱۰۰٪ اهدا کنندگان داوطلبانه غیر پرداختی هستند
- بسیاری از کشورها مانند افغانستان، مصر، عراق، موراکو، لبنان، عربستان سعودی و سودان هنوز زیر بار برنامه اهدا خون جایگزین توسط خانواده هستند
- در پاکستان و یمن به اهدا کنندگان خون پول پرداخت می‌شود

- سیستم همو ویژولانس در برخی کشورها مانند بحرین، ایران، اردن، کویت، عمان، قطر، عربستان سعودی، تونس و امارات متحده عربی اجرا می‌شود
محدویت مطالعه:

- اطلاعات برخی کشورها مانند فلسطین، جیبوتی و سومالی کامل نمی‌باشد

- برخی اطلاعات در خصوص سیستم تزریق خون و سازمان انتقال خون کشورها کامل نمی‌باشد
پیشنهادهایی در زمینه‌ی انجام مطالعه‌های بعدی لازم:

- در کشورها باید اقدامات و مطالعات کاملی نیز برای تعیین میزان کفایت و ایمنی خون انجام شود
- مطالعات مختلف آزمایشگاه‌هایی برای روند غربالگری نمونه‌های اهدا شده برای انتقال عفونت‌های منتقله از راه تزریق خون (TTI) برای پیشنهاد حداقل آزمون‌های اجباری توصیه شده توسط WHO

- مطالعات ممیزی بر کیفیت و یکپارچگی زنجیره انتقال خون

- شبکه محلی همکاری برای تقویت کشورهای همسایه در EMR از طریق ابزارهای ارتباطی موثر

مخاطبان این گزارش و روش اطلاع‌رسانی مناسب به هر کدام:

رییس کل سازمان انتقال خون: ارایه گزارش
رییس کل سازمان هلال احمر: ارایه گزارش

Status of blood transfusion in World Health Organization-Eastern Mediterranean Region (WHO-EMR): Successes and challenges.

Darbandi A^۱, Mashati P^۲, Yami A^۳, Gharehbaghian A^۴, Namini MT^۵, Gharehbaghian A^۶.

قبل از انجام این تحقیق درباره‌ی موضوع مدنظر چه می‌دانستیم؟

- خون و محصولات آن برای درمان و نجات جان بیماران استفاده می‌شود

- در حال حاضر عمده ترکیبات خون توسط محصولات صناعی قابل جایگزینی نیست

- فعالیتهای مربوط به تزریق خون بستگی به توسعه خدمات بهداشتی درمانی هر کشور دارد

- کشورهای منطقه شرق آسیا در تقسیم بندی سازمان بهداشت جهانی با توجه به وضعیت متفاوت اجتماعی و اقتصادی فعالیتهای متفاوتی در تزریق خون دارند
روش مطالعه:

جمع اوری اطلاعات از طریق بررسی سایر مطالعات در زمینه انتقال خون کشورهای منطقه شرق آسیا انجام شد
مطالعه حاضر چه اطلاعاتی را به دانش موجود اضافه می‌کند؟

- از میان کشورهای منطقه شرق مدیترانه کشورهای ایران، عراق، مصر، عمان، کویت، موراکو، پاکستان و سوریه سازمان ملی انتقال خون استقرار یافته دارند

- در تعداد کمی از کشورها مانند عربستان سعودی سیستم تزریق خون بر پایه بیمارستان است.

- در کشورهایی مانند بحرین، تونس، امارات متحده عربی و لبنان سیستم تزریق خون توسط سازمان هلال احمر یا صلیب سرخ نظارت می‌شود.

مرور نظامند انگیزه های اهدا خون

- هیچ انگیزه مشخص و واضحی وجود ندارد که در کلیه اهدا کنندگان و افراد غیر اهدا کننده باعث نگرش مثبت و نتیجتاً رفتار مثبت افراد برای اهدا خون شود و تأثیر منفی بر ایمنی خون اهدایی داشته باشد.
- انگیزه هایی مشخص مانند پرداخت پول یا تخفیفات، بلیط، هدایا و مرخصی ساعتی از کار قویترین شواهد برای ورود بالقوه در سیستم اهدا داوطلبانه خون میباشند

محدودیت مطالعه:

- بیشتر مطالعات انجام شده در زمینه انگیزه های اهدا خون بوسیله بسیاری از عوامل فعلی رایج مانند پرداخت و ... مخدوش شده اند

پیشنادهایی در زمینه ای انجام مطالعه های بعدی لازم:
تحقیقات بیشتری در مورد تأثیر احتمالی، معرفی (یا حذف) انگیزه های پولی یا غیرمالی در جذب و حفظ اهدا کنندگان داوطلب ضروری است.

مخاطبان این گزارش و روش اطلاع رسانی مناسب به هر کدام:
ریس سازمان انتقال خون: رایه گزارش
رییس سازمان هلال احمر: رایه گزارش
کمپین های حمایت از اهدا خون سالم و مستمر: رایه گزارش

A systematic review of incentives in blood donation
Kathleen Chell ,Tanya E. Davison ,Barbara Masser
,Kyle Jensen 06 November 2017 <https://doi.org/10.1111/trf.14387>

نام مجله: **transfusion**

قبل از انجام این تحقیق درباره ی موضوع مدنظر چه می دانستیم؟

- راه های مختلفی باعث ایجاد انگیزه در افراد برای اهدا خون میشود
- میزان موفقیت هر یک از انگیزه ها در جذب و تسهیل و تکرار اهدا خون ، نا مشخص است

روش مطالعه:

مرور سایتهای معتبر و یافتن و بررسی مقالات مرتبط با موضوع بر اساس کلید واژه

مطالعه حاضر چه اطلاعاتی را به دانش موجود اضافه می کند؟

وب سایتهای مجلات مرکز تحقیقات سیاستگذاری سلامت

Shiraz E Medical Journal
SEMJ is a peer reviewed online quarterly journal published by Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran
ISSN: 1735-1391

<http://emedicalj.com>

مجله کلید سلامت
Health Policy Research Center

<http://hkj.sums.ac.ir>

Women's Health Bulletin
The Official Journal of Shiraz University of Medical Sciences
pISSN: 2345-5136
eISSN: 2382-9990

<http://womenshealthbulletin.com>

International Journal of School Health
The Official Journal of Shiraz University of Medical Sciences
eISSN: 2383-1219
pISSN: 2345-5152

<http://intjsh.com>

Social Pharmacy Journal

<http://socialpharmacyjournal.com>

WOMEN'S HEALTH
Bulletin

WOMEN'S HEALTH Bulletin

Number 1, Volume 1, Issue 1, April 2014

p-ISSN: 2345-5136
e-ISSN: 2382-9648

womenshealthbulletin.com

p-ISSN: 2345-5152

INTERNATIONAL JOURNAL OF
SCHOOL HEALTH

INTERNATIONAL JOURNAL OF SCHOOL HEALTH

Number 1, Volume 1, Issue 1, June 2014

بهداشت بهداشت

دانش و تجارب مدیران ارشد و خبرگان در روزند

توسعه شبکه‌های بهداشتی ایران

- مولفان:
- کاروان باقری لشکری
- رحمت‌الله خالقی
- سید نبود علیپور
- سید علیرضا مولیاج
- حسام رمضان پور خانی
- محمدعلی فیاض بخش
- محمدحسین شاکری
- بهنام هبیبی
- سولماز قهرمانی

موضوع: بهداشت عمومی

مقتضیان جهت خرید کتاب فوق به آدرس: شیراز، میدان امام حسین، دانشگاه پزشکی، ساختمان شماره ۲، طبقه ۸، مرکز تحقیقات سیاستگذاری سلامت مراجعه نمایند.

شماره تماس: ۰۷۱۳۳۳۰۹۱۱۵

دکتر سید قاسم حسینی | دانشیار پژوهش‌های سلامت
دکتر سولماز قهرمانی | دانشیار پژوهش‌های سلامت
دکتر محمدحسین شاکری

دکتر کاروان باقری لشکری | دانشیار پژوهش‌های سلامت
دکتر رحمت‌الله خالقی | دانشیار پژوهش‌های سلامت
دکتر سید نبود علیپور | دانشیار پژوهش‌های سلامت
دکتر سید علیرضا مولیاج | دانشیار پژوهش‌های سلامت
دکتر حسام رمضان پور خانی | دانشیار پژوهش‌های سلامت
دکتر محمدعلی فیاض بخش | دانشیار پژوهش‌های سلامت
دکتر محمدحسین شاکری | دانشیار پژوهش‌های سلامت

دومین کنگره بین المللی مطالعات اجتماعی سلامت

The Second International Congress
on Social Studies in Health

2-3 January 2019
Absended are Accepted tail
22 October 2018

۱۲ - ۱۳ دی ماه ۱۳۹۷
تهران / فرهنگستان علوم پزشکی

مهلت ارسال خلاصه مقالات

تا ۳۰ مهر ماه ۱۳۹۷

محورهای همایش: شناخت عوامل اجتماعی موثر بر سلامت / مداخلات اجتماعی برای ارتقاء سلامت / نقش عوامل اجتماعی در سیاست گذاری سلامت / غنی سازی علوم پزشکی با علوم اجتماعی

ssh1.sums.ac.ir
ssh1sums@gmail.com

دبیرخانه همایش: شیراز / دانشکده پزشکی / باشگاه پژوهشی
/ شماره تماس: ۰۷۱۳۲۳۰۹۶۱۵ داخلی ۳۰۶۱

برگزارکنندگان کنگره

The 7th International Conference on Women's Health

Nov 21 and 22, 2018 - Shiraz, Iran
۳۰ آبان و ۱ آذر ۱۳۹۷، شیراز - ایران

Abstracts on all aspects
of women's health are
accepted.

مهلت ارسال خلاصه مقالات ۱۰ مهر ۱۳۹۷

Health Policy Research Center, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran

www.whc2018.sums.ac.ir

Tel/Fax: +98-7132309615